

Trygge relationer mindsker læringsulighed

Undervisere fra HF & VUC København Syd og FGU Vestegnen har over et år, afprøvet forskellige undervisningsaktiviteter. Med små greb i undervisningen, oplevede de en øget trivsel og motivation blandt eleverne.

AGU-elever på FGU Vestegnen

Artikel af Maya Tipsmark, Kommunikationskonsulent i FGU Vestegnen

Hvordan kan vi arbejde hen mod, at alle unge får lige muligheder for succesoplevelser og at tilegne sig viden i uddannelsessystemet?

Gennem det seneste skoleår har HF & VUC København Syd og FGU Vestegnen (Forberedende Grund-Uddannelse), begge beliggende i Hvidovre, i fællesskab haft et praksisnært projekt kørende omkring netop dette. Takket være fondsmidler fra LB Fonden, har underviserne haft mulighed for at arbejde med aktionslæring og afprøve nye pædagogiske og didaktiske tiltag i undervisningen. To undervisere i pædagogik på Københavns Professionshøjskole (KP) har deltaget på workshops med underviserne, hvor de har introduceret aktionslæring og læringsulighed, samt vejledt i formuleringer af aktioner.

Læringsulighed i klasserummet

Fælles for de to uddannelsesinstitutioner er, at en stor del af eleverne er udfordret i klasserummet ift. gode læringsstrategier og motivation for det faglige i undervisningen. Flere af eleverne har tidligere oplevet trivselsudfordringer og kun få succesoplevelser i deres tid i uddannelsessystemet.

Elever fra FGU og den 2-årige HF kan opleve ikke at have mulighed for at følge undervisning på lige fod med deres jævnaldrende. Deraf er der opstået læringsulighed, der påvirker eleverne personligt og deres mulighed for at bevæge sig videre i uddannelsessystemet.

FGU Vestegnen er et uddannelsesstilbud for unge under 25 år, der blev etableret i 2019 og har fire afdelinger på Vestegnen med i alt ca. 325 elever. FGU Vestegnen tilbyder undervisning på sporene AGU, PGU og EGU med forskellige fagtemaer.

København Syd HF & VUC er en selvejende institution, der siden 2007 har tilbudt ungdomsuddannelser for unge og voksne på gymnasialt niveau. København Syd HF & VUC har to afdelinger med både en 2-årig, 3-årig HF og enkeltfag. Der går i alt omkring 300 elever på den 2-årige HF.

Selvom både HF og FGU tilbyder nogle andre rammer og muligheden for at tilgodese hver enkelt elevs behov, ses det at 18,3% af eleverne på HF falder fra inden for det første år og at FGU har et frafald på 23% (til sammenligning er der kun et frafald på 7,4% på STX inden for det første år), ifølge data for skoleåret 2023/2024 fra uddannelsesstatistik.dk.

Det var derfor vigtigt for underviserne på HF København Syd og FGU Vestegnen i Hvidovre at dykke ned i, hvordan elevtrivslen kunne øges og at eleverne kunne få flere succesoplevelser i deres dagligdag, med det langsigtede mål at flere elever har mulighed og motivation for at gennemføre HF og FGU.

Aktioner tester trivsel og motivation

Underviserne på Empowerment Linjen på den 2-årige HF på København Syd og underviserne på AGU (Almen Grunduddannelse) på FGU Vestegnen har i et år arbejdet med et væld af aktioner med fokus på læringslighed.

Fladfisk, bjergged, eller delfin: En aktion tog udgangspunkt i at eleverne skulle starte dagen med at reflektere over deres individuelle energiniveau, på en skala fra flad fladfisk til springende delfin, for derefter at tage en runde i klassen og fortælle om det. Eleverne har således oplevet, at de skulle starte hver dag med at mærke efter i eget energiniveau, for derefter at dele det med klassen. I det efterfølgende interview med eleverne, gav de udtryk for at føle sig set og inkluderede gennem øvelsen (aktionen). Aktionen ”brød isen” og gav de fleste elever mere mod på at sige noget i plenum og derved deltage mere aktivt i undervisningen.

Aktionslæring

Tilegnelse af ny viden om undervisningsmiljøet gennem aktioner (handling). Aktionslæring følger fire faser: forberedelse, gennemførelse, evaluering, og justering af aktionerne. I undervisning er formålet med aktionslæring at teste indsats af, for at afkode behov, der kan være mere eller mindre udtalte, blandt elevgruppen, for dermed at tilpasse undervisningen.

(www.emu.dk)

”Fordomsleg”: En anden aktion tog udgangspunkt i, at eleverne individuelt skulle tænke over egne fordomme og forbehold for undervisningsmaterialet inden læsning. Dernæst skulle de fortælle klassen om dem. Med ”fordomsleg” oplevede underviseren, at eleverne udviste større mod på at gå i gang med teksten, da den fordomsfulde eller forbeholdne barriere var brudt efter snakken i klasselokalet, samtidig med at det øgede den faglige trivsel.

Makkerhjælp: Eleverne blev sat sammen parvis i matematik, hvor de fik udleveret en skabelon til en ordbog/formelsamling. Eleverne skulle dernæst udfylde skabelonen sammen og ved at tage udgangspunkt i deres egne ord og formuleringer om matematikken. Til sidst blev elevernes arbejde gennemgået i plenum af læreren. Gennem aktionen fik underviseren undersøgt, at elever er mere tilbøjelige til at deltage i svære matematiske emner, hvis de får mulighed for at formulere sig med egne ord og i et trygt forum med en makker. Samtidig oplevede underviseren, at aktionen gjorde eleverne mere selvstændige og minimerede elevernes ventetid på lærerassistance.

Aktionerne kan måske umiddelbart lyde som små greb, men de har stor betydning for elevernes følelse af at blive set som hele individer og derved at føle større motivation til at deltage og tilegne sig viden.

Gode relationer øger elevernes motivation

Gennem det seneste år har eleverne fortalt, at de føler sig mere set og at de har større motivation for at deltage i undervisningen. Trygge rammer og en god relation til nærværende og engagerede undervisere udgjorde kernelæringen af projektet. En HF-elev udtaler at aktionerne har betydet, ”At jeg godt vil lære mere. Og godt vil have en højere karakter og forventer mere af mig selv.”

Dernæst blev underviserne bekræftet i vigtigheden af faste rammer i undervisningen. Dette udsprang af en aktion med tidsstyring, hvor hver dag var minutiøst opdelt i små sektioner, som FGU-eleverne fortalte gjorde undervisningstimerne mere overskuelige. Samtidig har alle forskellige måder at lære bedst på, og lige så meget som faste rammer var vigtigt for motivationen, blev variation også fremhævet af både FGU- og HF-eleverne, som vigtig for deres motivation. Efter projektets afslutning gjorde undervisere og elever status på projektet gennem en række interviews. Her fortalte en HF-elev blandt andet følgende, om sin undervisers indsats med variation: “[...] hun kom faktisk med nogle gode øvelser, fordi hun gik udenfor og gik med på en tur, walk-and-talk. Vi følte det var kærligt og fedt, så vi ikke kun skulle sidde i lokalet og bare gøre det samme.”

I kombination med de evaluerende interviews med eleverne, har underviserne på hver uddannelsesinstitution observeret hinandens aktioner, samt observeret aktioner på tværs af HF og FGU. Dette har givet et bekræftende indblik i, at når eleverne føler sig set af underviseren, ikke kun øges den individuelle trivsel og trivslen i klassen, men også det individuelle og kollektive mod på at prøve at lære, selvom det ikke altid er nemt for alle elever.

Styrket samarbejde og nye perspektiver på lige læring

Underviserne fra HF København Syd og FGU Vestegnen har arbejdet tæt sammen gennem hele forløbet og de har bl.a. observeret hinandens aktioner. Aktionerne har givet en større forståelse for organisationernes elevgrupper og hvilke aktioner der kan benyttes i undervisningen for at mindske

læringsulighed. Aktionerne har været til stor gavn for undervisere og elever. Begge organisationer kommer til at fortsætte med aktionerne og udbrede læringen fra aktionerne til undervisningskolleger.

Samtidig har projektet styrket relationen og samarbejdet mellem HF & VUC København Syd og FGU Vestegnen. Der er en klar mission om at fortsætte det tætte samarbejde og erfaringsudvekslingen, samt et stort ønske om at arbejde sammen på flere projekter i fremtiden.